

NASLOV: Svedočenje iz logora – lična priča i sećanje

AUTORI: Milica Janković, Milica Jovanović

ISHODI UČENJA:

- učenik navodi osnovne podatke o logoru Crveni krst u Nišu,
- učenik izdvaja i hronološki prikazuje najmanje 5 ključnih događaja iz svedočenja,
- učenik upoređuje lična svedočenja sa istorijskim činjenicama,
- učenik izdvaja ključne emocije i poruke koje svedok prenosi,
- učenik razvija empatiju i kritičko mišljenje,
- učenik obrazlaže značaj svedočanstava za očuvanje sećanja na žrtve i za razumevanje Drugog svetskog rata.

UZRAST: 3. i 4. razred gimnazije

TRAJANJE: 2 školska časa

POTREBAN MATERIJAL I OPREMA:

KORIŠĆENI IZVORI (svedočenja itd.): Vladimir Jovanović

Original: <https://collections.ushmm.org/search/catalog/irn45393>

Edit: <https://youtu.be/ZMeYpAxSjuY>

SCENARIO ČASA

1) Uvod

Učenici su prethodno imali zadatak da pregledaju digitalne i štampane materijale o memorijalnom kompleksu „Crveni krst“ (zvanična stranica memorijala, članci, virtuelne izložbe, fotografije, edukativni portali o Holokaustu i logorima u Srbiji).

Čas započinje kratkom diskusijom: učenici ukratko iznose utiske o onome što su pročitali/pregledali.

Uvodna pitanja za razgovor:

1. Zašto je važno posetiti ovakva mesta i čuti glasove onih koji su preživeli?
2. Zašto mislite da je važno da postoje memorijali poput logora „Crveni krst“?
3. Šta nam poseta ili proučavanje ovakvih mesta može poručiti danas?

2) Glavna nastavna aktivnost

Nastavnik objašnjava da će učenici gledati intervju/svedočenje Vladimira Jovanovića i da im je zadatak da vode beleške prema unapred pripremljenim pitanjima.

Pitanja se dele učenicima na papiru ili prikazuju projektorom.

Učenici slušaju i zapisuju informacije prema sledećim uputstvima:

Pitanja za beleške:

1. Ko je Vladimir Jovanović?
2. Ko je i na koji način sarađivao sa nemačkim okupatorom u odvođenju ljudi u logore?
3. Kako su u tom periodu prepoznavali Jevreje?
4. Kada i u kojim okolnostima je Vladimir uhapšen?
5. Koji su najvažniji trenuci iz njegovog svedočenja?
6. Šta ti je ostavilo najjači utisak i zašto?

Nakon gledanja intervjua, nastavnik postavlja ista pitanja i zajedno sa učenicima prolazi kroz njihove odgovore.

Time se vrši prva analiza, razmena utisaka i dopunjavanje beležaka.

3) Grupni rad (4 grupe + 1 dodatna grupa sa prilagođenim zadacima za učenike kojima je potrebna podrška)

Učenici se dele u 4 tematske grupe, a dodatna 5. grupa sadrži pitanja prilagođena učenicima sa različitim potrebama (kraći tekst, jednostavnija pitanja, jasni vizuelni oslonci, manje informacija za obradu).

Svaka grupa dobija:

- papir sa pitanjima,
- poster formata A1/A2,
- flomastere, olovke, lepljive papiriće.

Grupa 1: Lična mapa događaja

Praćenje puta preživelog i povezivanje lične priče sa istorijskim kontekstom

1. Kada je Vladimir uhapšen i pod kojim okolnostima?
2. Hronološki prikaži logore kroz koje je prošao i koliko se u svakom zadržao.
3. Kako opisuje transport i dolazak u logor?
4. Ko mu je pomogao da se spasi i kako je uspeo da pobjegne?

Grupa 2: Analiza emocija i unutrašnje snage svedoka

1. Koje emocije pokazuje dok govori o transportu?
2. Koje pozitivne osobine Vladimira se prepoznaju iz svedočenja?
3. Šta je na vas ostavilo najjači emocionalni utisak?
4. Zašto je po vašem mišljenju želeo da ispriča svoje iskustvo drugima?

Grupa 3: Jezik i stil svedočenja

1. Koje reči i izraze koristi da opiše život u logoru?
2. Kako način pripovedanja utiče na publiku?
3. Koji momenat iz intervjua najviše pokazuje njegovu ličnu snagu?
4. Kakav je njegov ton govora (smiren, emotivan, napet...)?

Grupa 4: Sećanje i odgovornost

(značaj pamćenja, prenošenja iskustava)

1. Zašto su danas važni muzeji, svedočenja, memorijali?
2. Zašto je važno da mladi slušaju ovakva svedočenja?
3. Koju poruku, po vašem mišljenju, Vladimir želi da prenese?
4. Kako lična svedočenja doprinose očuvanju sećanja na Holokaust?

5. grupa: grupa prilagođena učenicima sa različitim potrebama

Pitanja su jednostavnija i jasnije formulisana, uz mogućnost rada sa slikama, ikonama, vremenskom linijom i kratkim citatima iz intervjua.

Zadatak 1: Prepoznavaj ključne informacije

- Zaokruži: Ko je Vladimir? (preživeli / čuvar logora / vojnik)
- Kada je uhapšen? (pre rata / tokom rata / posle rata)

Zadatak 2: Vizuelna vremenska linija

Učenici dobijaju unapred pripremljenu vremensku liniju sa praznim poljima i popunjavaju:

- *uhapšen → transport → logor → bekstvo*

Zadatak 3: Emocije

Uz piktogram (tužan, uplašen, hrabar, smiren), učenici biraju emocije koje Vladimir pokazuje.

Zadatak 4: Poruka intervjua

Učenici biraju jednu od ponuđenih poruka i obrazlože je jednom rečenicom:

- "Važno je pamćenje."
- "Ljudi moraju da znaju istinu."
- "Ovo se nikada ne sme ponoviti."

Ova grupa može raditi uz asistenta, dodatna vizuelna sredstva i skraćena uputstva.

Svaka grupa predstavlja svoj poster.

Ostali učenici dopunjuju, postavljaju pitanja i učestvuju u diskusiji.

3) Refleksija

Svaka grupa postavlja dva pitanja publici, vezana za svoju temu.

Na osnovu odgovora razvija se kratka, vođena diskusija o značenju svedočenja, pamćenju i odgovornosti.

4) Domaći zadatak (opciono)

Esej: „Šta biste rekli Vladimiru danas?“ – učenici pišu kratak, ličan i refleksivan tekst.

NAPOMENE O INKLUZIJI (OPCIONO)

5. grupa: sa prilagođenim zadacima za učenike kojima je potrebna podrška

Pitanja su jednostavnija i jasnije formulisana, uz mogućnost rada sa slikama, ikonama, vremenskom linijom i kratkim citatima iz intervjua.

Zadatak 1: Prepoznavaj ključne informacije

- Zaokruži: Ko je Vladimir? (preživeli / čuvar logora / vojnik)
- Kada je uhapšen? (pre rata / tokom rata / posle rata)

Zadatak 2: Vizuelna vremenska linija

Učenici dobijaju unapred pripremljenu vremensku liniju sa praznim poljima i popunjavaju:

uhapšen → transport → logor → pomoć lekara → preživljavanje

Zadatak 3: Emocije

Uz piktograme (tužan, uplašen, hrabar, smiren), učenici biraju emocije koje Vladimir pokazuje.

Zadatak 4: Poruka intervjua

Učenici biraju jednu od ponuđenih poruka i obrazlože je jednom rečenicom:

- "Važno je pamćenje."
- "Ljudi moraju da znaju istinu."
- "Ovo se nikada ne sme ponoviti."

Ova grupa radiće uz podršku nastavnika i drugara ili uz podršku asistenta.